

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.--Teléfono, 186.

Representació Administrativa á Barcelona:
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

Edició de propaganda

DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

premiat en lo Concurs Regionalista del

CENTRE CATALÀ de SABADELL

Y

Aprobat per la Junta Permanent de la UNIÓ CATALANISTA

Tirada 100.000 exemplars

Forma 'n opúscul de 32 planas en 8.ª, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU 15 céntims.

Las demandas al engrós al Secretari del Centre Català de Sabadell.

LA BOGERIA

drama en 3 actes y en prosa catalana de En Joseph Got y Anguera

Si en «Muralla de ferro» y en «L' Esclau» habíam tingut ocasió d' apreciar los rellevants dots que á En Got adornavan com á autor dramátich, ab l' obra estrenada 'l passat dilluns en lo Teatre Romea, n' hi hauria prou pera cimentar sa reputació d' hábil artífice.

Reputació hem dit, y no ens retractem, donchs «La Bogeria» acusa una inteligencia clara y una disposició marcadíssima pera l'art escénich, en mitj dels naturals defectes de tota obra humana y particularment de las concepcions dels escriptors que bé podem anomenar novells.

Perque ¿quin dubte hi ha que com á major defecte s' hi trova 'l llenguatge poch limát, descuidat si 's vol y poch, generalment, en armonía ab lo vestir dels personatges? (Nos referim als dos germans). Se veu que En Got s' ha deixat seduir per las grans masses, s' ha amorosit en la confecció d' escenas, totas ellas ben portadas y desarrolladas y ab tres finals d' actes, que més que d' autor novell son d' escriptor de cap d' ala.

Aquesta predilecció pel conjunt y l' oblit involuntari del pulit del llenguatge, te á nostre judici llógica explicació, que pera sintetisar-la, pot dirse que En Got ha sentit lo drama, que 's trova son cervell dintre 'l drama social y de costums, pero que per sas condicions especials se trova en distint ambient del que son ánima respira.

Perxó «La Bogeria» te doble mérit y lo que sembla capital defecte, en aquest cas, és natural consecuencia. Dit sia en perdó del modestíssim autor sabadellench.

Si tots los que judican las obras coneguessim als autors en sa manera de ésser, á hen segur que moltes produccions no s'enlayrarien y altrás pujarien de nivell; pero la crítica es inexorable, la crítica no veu ab En Joseph Got al treballador que roba al descans las pocas horas que 'l incessant treball li deixa lliures. La crítica no considera á En Got com á un fill de menestrals que sent en son ánima la alta comedia, sentiment arre á mes á forsa de la indagació de una societat que á Sabadell no existeix; que á la constant observació de la mateixa; la crítica es inexorable, jutja solsament la obra.

* * *

Lo pensament de la producció es senzill gran y edificant, condueix al be, y tot quan en aquest sentit s' escrigui ha de ferse simpátich. Expliquém l' agument encare que sigan bastant trivials algunas causas pera produhir los desastrosos efectes que son la clau de la obra.

Ha mort lo pare de dos germans que tota sa vida han viscut sens avinensa per causa del genit del grán; lo testament institueix hereu al major ab la llibertat de refusar l' herencia y passar al altre germá Fernando si aquest s' hi avé. Com que 'l pare al otorgar testament era rich y al morir mimmvada sa fortuna deixá deutes, lo germá grán que á consequéncia dels negocis un xich bruts es envejós y avaro, renuncia l' herencia y l' altre germa per no ofendrer la memoria del seu pare á qui mol estimava l' accepta confiant mes en la Providencia que no á sas cabals que son poquissims. Firmada l' acta y retirát lo notari, lo procurador del germá grán, que per cert es un dels tipos mes ben dibuixats, ve á donarli la noticia que un amich del seu pare, enriquit gracias á alguns diners que'l seu pore li prestá, ha mort á Manila sens familia y nombra á son protector hereu universal de sa fortuna. Lo germá grán al reconeixer son erro se desespera puig veu que aquella fortuna para en mans de 'n Fernando, y termina l' acte primer.

L' acte segon serveix pera urdir un plan del procurador Sr. Viola que consisteix primerament veurer si 'l notari pot destruir l' acta firmada, lo cual no es acceptat per aquell funcionari. Y després se posa en planta l' enviar una carta apócrifa á la promesa de 'n Fernando fentli veurer que l' enganya, publicar un article crítich tirant per portas la novela que acaba de publicar lo germá petit; reclamarli 'l pago dels deutes, y tot á l' hora que se succeheixi, aixís en mitx de la desesperació de Fernando, ferlo tancar per boig y allavoras, incapacitat, l' herencia passa al germá grán. Lo metge del manicomi, parent de la familia, mitjansant una forta quantitat s' avé ab enviar dos empleats, y per medi de tres ó quatre escenas molt ben trobadas, com que 'l que crida es lo Sr. Viola, los del manicomi que no coneixen á ningú 'l prenen pel boig y se l' emportan.

En lo tercer acte lo germá petit sab la veritat y en una escena magistralment tractada exposa totas las infamias de que ha sigút objecte al grán, li dona á triar entre la presó y el manicomi y 'l germá grán baix lo pes de la culpa y 'l martellejar de son cervell se torna boig; se l' emportan y Fernando en mitx de sa desesperació sent recansa de sa crueltat.

Aquesta es la producció d' En Got.

Es ben arrodonida y te escenas de molt moviment y desarrolladas ab naturalitat.

Si pren un consell d' amich li dirém, que are te ja guanyada la forma, la contexcio, que sense separarsen ni deixarla, en las vinents obras sevas, que puleixi un xich lo llenguatge. Sas produccions farán rotllo.

L' autor fou cridat al escenari al terminar tots los actes, especialment al final que 'l teló s' aixecá cnatre vegadas, y foren aplaudidas algunas escenas.

Unim nostre aplauso al del públich y fem vots pera poguer saboreijar aviát algun altre fruit de son talent.

*
* *

Tots los actors s' esmeràren en lo desempenyo; sobressurtin En Theodor Bonaplata ab lo paper del germá gran y En Soler, Pinós, Fuentes, Santolaria y Goula.

F.

SECCIÓ POLITICA

La qüestió de las murallas de Barcelona sembla que encare remuga.

Segons hem vist en los periódichs de la Cort, un tal senyor Fernández Cadórniga ha demanat en lo Senat l' expedient dels célebres 25 millions de pessetas, desitjós de fer la traveta a *esos pícaros catalanes*.

Aquestos Fernandez, Gutierrez, Gomez y Ramirez, no hi poden fer més.

Per ells res hi ha tant deliciós com fer d' estira-cordetas mentres paguin la broma los que no parlin a la seva manera.

Aixó sí, tot ho fan a major honra y profit de la renomada *hidalgua castellana*.

Per cert qu' aquest tal Fernández ja en altra ocasió vá proclamar á Castella, *cuna de la Pàtria española*.

Y ab molta rahó un company nostre diu que vá confondre tal vegada 'l bressol ab lo pahidor.

¡Que s' hi ha de fer!

Son los descendents d' aquells fatxenderos que ab tot y possehir un mon, mercés á la unió federativa de las nacionalitats espanyolas, 'l perderen miserablement, degut, sens dupte, á aquesta *hidalgua* que de tant en tant encare 'ns demostran.

Afortunadament no hi ha perque amohinarnos.

Que aixís com brams d' ase no pujau al cel, las hidalguías dels Fernandez no arribarán ni á las *murallas*.

En la vebina Fransa s' ha passat altra vegada á la constitució del Congrès de Versalles pera elegir nou president de la República.

En Casimir Perier, cansat de sufrir impunement tota mena d' insults y desvergonyiments y no veyentse ab prou forsa pera fer créurer á la desgovernada Càmera francesa, vá dimitir lo càrrech y als dos dias ja tenia Fransa un nou president per sa República.

No cal dir que ab aquest motiu los monárquichs *enragé* de tots los palissos ó quant menos los de per aquí á la vora, demostrarán lo desgavell de la Fransa republicana y las contínuas peripecias qu' aquesta forma de govern ofereix als pobles.

Com si las formas de govern tinguessen rés que veurer ab lo caràcter de las nacionalitats.

Fransa, republicana, podrá ser lo qu' es vulga, pero als 6 mesos de la mort de 'n Carnot, reuneix altra vegada lo Congrès de Versalles y elegix tranquilament lo president de la República.

Sense una sublevació xica ni grossa, sense un moti, sense un disturbí, com si no hagués passat res de nou en lo mon polítich.

En cambi si á Espanya, Italia y altres nacions ahont tam se baladreja sens tò ni só contra la República francesa sols pel mer fet d' ésser República, se trobessin en cassos per l' istil ¿qué succehiria?

¿S' escaparian d' alguna sublevació més ó menos poderosa organizada per un general ambiciós ó per un polítich de màniga molt ampla?

¿Nó hi hauria un sol moti tan sisquera, aquí, ahont per cinch céntims de vegadas se barallan províncias senceras?

N' hi ha prou ab recordar que al morir Alfons XII, deixá Cánovas 'l poder sols per la por de lo que pogués ocórrer.

Y no obstant los conservadors espanyols á ben segur que 's desfarán en impropèris contra la república vehina, ab tot y haverlos ensenyat aquesta del modo com se respectan los pobles que s' estiman.

A nosaltres que ni 'ns hi vá ni 'ns hi vé ré ab aquestas manias tan tontas de las formas de govern pels pobles, nos fá molta gracia lo poch escrupol ab que 's tracta assumptos que deurian avergonyar als mateixos que intentan fer correr las estisoras.

Una y altre forma de govern poden fer la felicitat del poble. Dels homes y de las lleys que 's dictin depen que sia un fet lo que 's desitja.

¿A qué vé donchs volguer fer arma política d' un fet, en lo qual los francesos han ensenyat eloquentment als polítichs espanyols com deu entendre's 'l patriotisme, tractantse de salvar los interessos del pabís?

—
Degut á un petit temporal, las casas construïdas per *El Imparcial* de Madrid, en la població de Consuegra amenassan ruina, haventse en enfonsat ja algunas d' ellas.

Ab aquest motiu son ja molts avuy que 's preguntan si *el periódico de más circulación de España* feu construir una barriada de casas per un poble, ó si tractá de construir un trós de pessebre.

Perque vaja; aixó de enfonsarse únicament las casas edificadas per *El Imparcial* ab lo producte de la suscripció oberta en sas columnas, y no haver passat res ab las construccions portadas á cap per altres periódichs y entitats benéficas, té una significació un xich comprometedora.

La veritat es que cada dia vá resultant més exacte alló de que 'ls politiqueros de Madrid tot lo que tocan trencan.

Moguts per l' afany de popularitat 's fican casi sempre en llibres de caballeria y no pensan que no poden donar de si més de lo que tenen.

Are no més faltaria que aixis com *El Imparcial* aprofitá allavors lo desastre de Consuegra pera aumentar més encare sa importancia periodística, aprofités lo succehit ab las casas de sa barriada, pera popularisar més son nom en la premsa diària.

Fora ja 'l colmo del noticierisme *fi de sigle*.

—
A Madrid hi hagut un altre desafio.

A consecuencia d' una polémica escandalosa entre alguns periódichs envejados de la gran *circulación* van bofetejarse en un carrer céntrich l' Eduart Gasset y en Marián Arans.

Resultat; un *lance de honor*, en lo qual se crusaren los disparos acordats per los padrins d' un y altre, quedant *el honor satisfecho*.

Se veu que a Madrid rentan las bofetadas públicas ab pólvora sola.

A ciencia y paciencia de la autoritat judicial que deu pendrels per criaturas inofensivas quan may s'hi embolica.

LA ESCOLA TÉCNICA INDUSTRIAL

III

MES CRISIS Y MES PROTECCIONISME

Se diu que la crísis que ve travessant la indústria llanera prové de l'empobriment general de l'Estat espanyol. No dirém que no tingan part de rahó los que tal cosa afirman, com som los primers en regoneixer que una serie de governs lladres ens ha vingút succehint y han contribuít ab sos fets, ab son poch patriotisme y repugnant exemple á desmoralisarho tot y á desgabellarho tot. ¿Pero y las demás industrias? ¿Perqué industrias mes novellas se mantienen firmas y la nostra, filla dels sigles dona 'l trist espectacle de veurer á molts trevalladors passejantse desvaguats per nostros carrers y plassas?

Molt, moltíssim hi contribueix lo desgavell regnant, la inestabilitat aranzelaria, lo famélich y desacreditat lliure cambi, los munts d'or robats pels governants y pels que no ho son y que al extranger los esmersan, mes, la falta d'una escola ahont s'hi desarrollin las potencias, ahont l'indústria llanera lliurement dexifri los ignorants secrets, es lo punt fíes de nostras apreciacions.

Qui desconeixi lo que diem ens dirá, que aixís mateix ho han fet las altrás industrias; no ho han fet, si be no han tingút escuelas. Miren, en cada fábrica de cotó hi veureu al cap un enginyer industrial y aixó que 'l cotó no requereix los conaixements que la llana, de la cual no estem ni enterats de la mitat de sa fabricació, ja que es extensísima y variada: y en lo cotó no hi ha combinacions de fibras, los numeros de filatura son pochs, molt pochs, generalment dos ó tres y en fí sa fabricació es facilísima al costat de la nostra.

En resum, pera sintetisar y per deixar sentada la inperiosa necessitat de crear una Escola Tecnica Industrial, á mes d'oferirnos per tot y ab tot als que vulguin portar tan benefícosa obra á

terme dirém per terminar aquest article y exposar en lo següent lo plan general d' organisació, que, á mida que 'ls temps avansan y 'l progrés empeny las portas dels pobles que trevallen, es condició ineludible que las forssas productoras estiguem á l' altura de la civilisació manifesta, sostenintse per consegüent ab sólidas bases, perque al obrir las portas al frisós progrés l' empenya no 'ls fassi recular ni menys caurer.

Principi vulgaríssim de la ciencia industrial es l' exposat y cal tenirlo sempre ficso si 's vol que 'ls graus de cultura y sobre tot lo benestar moral y material del individu y població sigan correlatius á las ineludibles exigencias que la moderna societat imposa. Sempre hem sentit dir que la riquesa d' un poble està en rahó directa ab la il·lustració del mateix; y en las darrerías del present sigle, sigle d' or de la historia de la civilisació, en que la forssa dels descobriments sembla que ha desencadenat los cervells aprestantlos á la extremada y honrosa lluita pel saber, are mes que may, en aquestas precisas circumstancias y preciosos temps es de importancia capital la creació d' una Escola Tecnica Industrial, are precisa mes que may que la industria sabadellenca *sápiga lo que fassi en contra de fer lo que sab*, (1) are convé que las corporacions industrials y económicas de nostra ciutat, los fabricants, los obrers ja que á ells directament atany, busquin la manera de resoldre favorablement tant vital qüestió de vida á mort pera nostra industria vida ó mort que sería la suprema del nostre poble.

Lloabilíssim y digne de las nostras mes fervents alabansas es la conducta que segueixen alguns, per desgracia pochs, fabricants é industrials que en nostre poble esmerssen las horas sobre-

(1) En comprobació d' aixó consignem ab gust lo següent cas que honra moltíssim la nostra industria.

Un industrial anglés vingué expressament pera conèixer los articles que al·laboraban dos ó tres coses d' aquí. Se creya trovar en los respectius *teorichs* homes científichs (si 'ns val la frasse); no 'ls trová aixís y se 'n extranyá, pero de lo que no he sapigüt encare donarse compte es de la manera com se desgraijava y batanava, aixó es, que una mateixa màquina, y encara d' atrassada construcció, netejaba antitétichs articles, de fibras distintes y de distintes y variadas cargas oleaginosas.

Lo ocorregüt ens demostra clarament, que si al cuidado dels aparells hi ha qui ab coneixements químichs y mecánichs obra en consecuencia, farém perfecte lo que are es passable, donchs que al natural y envejat enginy del nostre obrer, y anyadirém lo coïnciment ténich.

ras del treball, en esbrinar y posar en ordre, en estudiar las qüestions de caràcter purament econòmic; però ab aixó no n' hi ha prou, ¿que n' farem, si obeint á un rabiós proteccionisme, logrem fer ben nostre tot lo mercat d' Espanya, y no coloquem, per medi del estudi, nostros articles á l' altura dels similars estrangers, ja en bondat com en baratura? ¿Perque hem de circunclourer nostre mercat á Espanya; no travessan los estrangers las fronteras extrangeras totas?

Se 'ns obgectará que 'ls estrangers tenen mes diners pera extendrer sas industrias. Obgecció que si no fes llástima 'l deixar d' apuntarla per sostreurer d' aquest erro als que aixís opinin, nos faria riurer. ¿No veyém á la industria cotonera aferrada á grans capitals? ¿Es que la nostra industria pot anomenarse do petita industria? No, á *Aix-la-Chapelle* hi ha una sola casa que té mes de quatre centas *tondouses*, en actiu servey, si be 's dedica á l' exclusiu negoci de rasurar pessas.

Es natural que la llaneria no trovará capitals seguint la via empresa, no creyem que ningú siga boig de prestarlos en lo que sobradament se sab que hi falta de coneixements.

Perxó als que 's dedican á las qüestions econòmicas los hi pregém que girin sisquera un moment la vista al problema que venim plantejant y estem segurs, mes que segurs, certs de que al tombar tantols los ulls se convencerán de la esterilitat de sos estidis, ja que en temps d' estabilitat aranzelaria y de cambis exorbitants, mes de 1600 treballadors en plena temporada vagan per nostros carrers, conmosos devan la fosquedat d' un incert pervindre.

Nosaltres creyém que 'l proteccionisme no deu comensar pels productes de la industria, sinó per la mateixa industria.

J. C.

L I T E R A T U R A

LAS TRES LLÁGRIMAS DE N. CINTO

al Sr. D. Anton de P. Capmany

No se 'l que són fills—ja se sab que 'ls solters n' tenen—pero, anch que n' hagués tingut, may hauria sentit, ni mes fondas ni mes intensas, las

emocions que vá inspirarme 'n Cinto. Era en Cinto un xicotet de cinch anys, migrat d' alsaria, de poch buito, si be que macís; ab una cara de bon-dat y una mirada tan humil y expressiva, que semblava la personificació d' un àngel. La seva mare, que servia de minyona á un matrimoni del mateix replá, per haberse enviudat *precisament* quan, darrera malalties y trifulgas, ja no li quedavan recursos, aixís de veras s' ho creya. Aquesta sa trista sort ens mogué tant als convehins, que tots, sens escepció, 'ns foníam per alleujerirlahi. Y com el noy, en aquell moment, al menos, era, de sa feixuga càrrega, la part més embarrassosa, nos el disputavam com á rellíquias.

De l' una á l' altra ma, semblant pilota de *saco* ó quisso de cuartel, siga per las manyaguerias mévas que, criaturer de mena, may las regateijo, siga perque, ab tot y la disparitat dels anys, s' avinguessen més nostres caracters, tant y tant se 'n vingué ab mí, que ja semblava de casa.

A casa hi trobava taula, á casa hi tenia llit, y tant com taula y més que llit, qui 'l distreya ab cuentos, qui l' amanyagava ab pusturas, qui interpretava sas ditas, expressadas ab un volaput mes entrevesat que 'l xino; qui li ensenyava las lletras, y en fi, qui li feya de company en los jochs, en aquells primers jochs dels noys en que, 'l barret de papèr, el caball de la escombra y 'ls arrosegaments per terra, imitant als de quatre grapas, enclouhen tot el repertori.

Tal efecte m' aná cobrant en Cinto, que fins la mare s' hi engelosia. «No se qué me li donal.. 'm deya.—Sempre vé ab vosté... Sempre vol aná ab vosté... Sempre m' anomena á vosté... Com qu' adhuc hi ploriqueja si 'l deturo!».—Fos are fa quatre anys, quan se li aferrava á las *fonts*, prou el tindria més á sobre!.. jo repreña. Ella somreya, comprenentho, y ab un vergonyós tancament d' ulls agraí a ma paciència.

Quan el noy ja jugava á balas, quan ja deya *qué mana y si senyor*, sens haberiho de comprar á fira, quan ja sabia las lletras y comptava fins á *vintydeu*; quan ja no confonia 'ls días, sobretot, els de festa y els dijous; quan ja parlava d' ésser bisbe, y en fi, quan ja era *éll* qui 'm contava cuentos—uns cuentos estranys, incongruents, menos inginyosos que 'ls d' Edgard Poë, pero, ab més embuts y més mímica—l' anyoransa d' un company, d' un xicotet com *éll* ab el qui esplayarse, se li posá tant de sobte dins el moll dels ossos, que gaire be 'ns el migra.

D' aquell enneuliment, d' aquella malura de son esprit, vaig adonar-me'n als pochos días. Ni feya lo que li manava ab la encartadora sumissió d' abans, ni adhuc ab la cuestió dels jochs s' acomodava ab mos desitgos. Quan jo volia cuentos, *éll* volia balas; quan li parlava de lletras, *éll* demanava baldufas.... Es veritat qu' havin crescut un xich, que tenia un any més; pero, pera rebel·lar-se'm d' aquell modó, pera tussar com tussava, exigintme la satisfacció de sa voluntat, y pera rebutjar las diversions de mitj any enrrera per *ignoscentas, sencillotas y rancias*, francament, ni 'm satisfeya 'l motiu, ni m' omplia la mesura.... Per rejuvenirme un xich, enco

nantme son aixeribiment, contemporisava ab sos desitjos...—¿Juguém á balas?—deya, sens respectar ma disposició.—Juguém á balas,—jo responia, après de pregarme'n bona estona. Y, are á matar, are á *pam y toh*, are á *flendi*, sinó á *barrisca*, hi jugavam fins que m' adolorian las costellas.

—Més!.. Més!.. ¡Una estoneta més!..—¿Encare no 'n tens prou?..—jo sostenia, tot retornanli las balas.—¡Sempre estarias jugant!..—

Y apesar de la candorositat, me mirava de tal lley al rependre 'l per jo-ganer, d' un ayre tan imposant y entendridor alhora, que fins m' acobardia. En aquella sa mirada, severa com la veritat é inflexible com la justicia, vaig endevinar 'l motiu del anyorament de 'n Cinto. Semblava que 'm deya:

—No me 'n sé estar!.. No puch ferhi res!.. No se qué ni hi atial.. !Tinch sis anys!..—

Y aclarintmho més y més ab los espurneitjs de sos ulls, grossos y foscos, entalemats per negras y espesehidas cellas, vá portarme 'l convenciment al ànim.

—¿Enviemlo á estudi?..—vaig dir á la mare, conferenciant sobre l' as-sumpto. La dona s' ho rumiá un xich, vá assentirhi après, convenint ab mas opinions, y al cap de quinze dias ja 'l remey produhia son efecte.

(Acabat.)

JOAN PONS Y MASSAVEU.

Segueirà

EN HONOR DE MISTRAL

Lo poeta del sol ha visitat París per sexta vegada. Ab motiu de representar-se á Rouen son *Calendau*, convertit en drama lirich, Mistral ha abandonat una vegada més la seva «caseta blanca ab finestras grises, desde ahont se veuhen las montanyas de color de viola», com ha dit Carlos Maurras.

Los *Cigaliers* de París tingueren l' últim divendres la ditxa de veurel assentat á la taula al voltant de la qual se reuneixen los felibres lo primer dijous dé cada més, pres dits per Paul Aréne. En los salons del restaurant de la Porte-Montmartre, massa reduhits pera las circunstancias, se trobava reunit lo bo y millor dels poetes prvensals. Hi havia Laffitte, los Aréne, Bonchor, Monet-Sully, Injalbert, Sextus Michel, Tournier, Lint'lbac, Frandin, Ginesta, Marieton, Faune, eu fi, tot lo parnás meridional.

Ab gran sorpresa dels reunits no tardá en presentar-se 'l secretari del ministeri d' Instrucció Pública, qui anunciá, en mitj del general entusiasme, que 'l mateix ministre estava á punt d' arribar. Si triga tant—digué—es perque está esperant que M. Casimir Perier hagi posat la firma en un decret per lo que 's confereix á Fredertch Mistral las insignias d' oficial de la Llegió d' honor.

Quan lo ministre d' Instrucció, M. Leygues, entrá en los salons, l' entusiasme aumentá, fins á arribar al deliri en lo moment dels *toasts*. Paul

Aréne brindá per la Fransa, per las nobles terras de Provensa, del Languedoc y la Aquitania, pel gran poeta condecorat y pel ministre condecorador. Tot seguit s' aixecá M. Leygues, y mol emocionat, parlá ab elo-cuència de la bellesa lluminosa de las obras de Mistral; digué que 's considerava per l' home més ditxós, ja que la sort li donava 'l goig de poder consagrar per sas propias mans com á oficial de la Llegió al creador sublime de *Mireille*. «La Provensa—acabá dihent ab poética exaltació—es la prolongació de la Grecia, y l'ánima de la Fransa. Bech per Mistral y per l' art francés.

Lo poeta contestá: «Acepto ab tot mon cor aquesta «rossete» que, com á bon fill de la Aquitania, deveu sens dubte haver recullit, estimat ministre, en los jardins de Clemencia Isaura.» E immediatament se posá á cantar la «Coupo santo,» entre 'ls frenétichs aplausos dels concurrents al banquet fraternal.

Porta-escopetas pera 'l Somatent

De venda en l' estanch y Centre de Suscripcions de

M. BERENGUER

Rambla 37. Preu 3 Rals.— Rambla 37.

NOVAS

Lo vinent dissapte, dia 26 del corrent, á las 9 del vespre, lo vis-president del «Centre Catalá» don Antoni de P. Capmany donará una conferencia pública en los salons de la patriótica Associació, desentrotllant lo tema «Necessitat de la reorganiscació dels antichs Gremis com á medi de normalisar los preus de la má d' obra y armonisar las diferencias entre 'l capital y 'l treball».

Es de esperar que los salons del «Centre Catalá» se veurán, com de costum, concorreguts.

Nostre company «El Sampolench» en son número passat del Decembre se despedeix dels seus abonats. retirantse de la vida pública, y recomana la lectura del setmanari «La Costa de Llevant» periodich regionalista qu' en tota aquella costa defensa corajosamente las doctrinas del catalanisme.

Un Butlletí anyal substituirá de moment á «El Sampolench» pera donar compte de tots los actes y demés assumptos que pугan interessar al «Centre Catalá» de Sant Pol, ó hajan fet mes ressonancia en lo Catalanisme.

«Cridan molt la atenció pública las noticias que 's reben de Málaga á

Madrid sobre las immoralitats descobertes en aquell Ajuntament, que datan d' alguns anys á aquesta part,

L' alcalde actual s' ha proposat moralisar la administració, y sembla que 'l governador civil s' oposa als procediments que vol usar la autoritat municipal.

La premsa diària, en massa, s' ha posat de part del alcalde y demana la destitució del governador.

Lo president del Consell y 'l ministre de la Governació ha rebut telégramas y cartas en aquest sentit, y s' creu que no hi haurá mes remey que traslladar al governador, donchs segons las últimas noticias, los ànims están en aquella ciutat molt excitats.

¡Quin contrast entre aquesta porqueria publicada als quatre vents ab tot cinisme, y lo noble y honrada conducta de la Diputació Foral de Navarra!

Comparin los nostres llegidors la diferencia que hi ha entre las corporacions centralisadas y las que s' administran autonomament.

Y acabat, trih'n.

Ha sigut declarat cessant per la Direcció del Tresor lo recaudador de contribucions senyor Roca.

Segons noticias de Tarrassa ha prés bastant increment en aquella ciutat la enfermetat variolosa.

Lo comité d' aquesta ciutat del partit federal ha acordat solemnisar lo 11 de Febrer, aniversari de la proclamació de la República espanyola, ab un banquet, un meeting de propaganda y una vetllada literaria.

De regrés d' una brillant excursió artistica ha arribat en aquesta ciutat nostre particular amic y compatrici l' aventatjat tenor don Joseph Puig y Escursell.

Segons tenim entès, próximament visitarà la ciutat de Tarrassa l' Excel·lentíssim Senyor Marqués de la Vega de Armigó, actual President del Congrés de Diputats.

Pera avuy tarde la secció lírica-dramática de la Associació de Catòlics d' aquesta ciutat, ha disposat una escullida funció, composta del drama en 3 actes «Lo puntal de la casa» y la divertida pessa «De gorras».

En los baixos de las Casas Consistorials hi ha exposada còpia autorisada del alistament general dels individus concurrents en aquesta ciutat del actual Reemplás.

Baix la direcció artística del reputat y aplaudit tenor senyor Simonetti y del intelligent Mtre. don Eusebi Bosch, avuy nit se posará en esceua en lo Teatro Euterpe la magnífica ópera en t4 actes, del Mestre Verdi «La Traviata.»

Segueix donant excelents resultats la suscripció oberta per nostre còlega *Sabadell Moderno* al objecte de socorrer á las familias necessitadas de nostra ciutat.

Lo recaudat fins lo dia 17, puja 687 pesetas; haventse distribuït 426 pessetas.

Las personas que vulgan contribuir á dita obra benéfica poden dirigir sos donatius al Tresorer D. Mateu Brujas y Trius, ó bé á la redacció de *Sabadell Moderno*.

Se diu que se concedirá una pròrroga pera la adquisició de cédulas personals sense recàrrech.

El Noticiero Universal de Barcelona, al donar compte de la revista del somatent verificada fa poch dias á la ciutat de Manresa, fá constar que tots los individus ostentavan lo porta-escopetas ab inscripció catalana.

Los periódichs de Pamplona nos donan compte d' haver sigut indultats los navarros que portats per l' amor á sa pàtria s' alsaren en «Puen-te la Reyna», en defensa dels furs amenassats per lo govern del Sr. Sagasta.

Lo número 172 de *La Pagesta* corresponent á la primera quinzena d' aquest mes, porta un important sumari, mereixent llegir-se 'ls articles titolats: «A la clase agricultora», «Los pons artesians en lo poble del Prat de Llobregat» y «Movilitat de las escalas de resistencia filoxérica de varios ceps», suscrits respectivament per D. Francisco X. Tobella, director de la citada publicació y per los Srs. D. Ramon Roigé y D. Leopoldo Rius.

Alguns diaris de la Cort fan grans elogis del distingit dibuixant, pay-sà nostre, don Joseph Lluís Pellicer, ab motiu de proposarse aquest pen-dre part en las oposicions pera una càtedra de dibuix vacant en una de la Escola de Bellas Arts de Barcelona. Un de dits diaris dona ja com segura la elecció del distingit artista catalá.

La comissió liquidadora del disolt «Centre Catalá» de Barcelona ha regalat al Ajuntament dos cuadros y una medalla de plata, únich exemplar que 's feu construhir en commemoració del premi que la Academia Es-

panyola adjudicà al eminent poeta don Frederich Soler per son drama *Batalla de Reynas*.

Nostre bon amich y distingit escriptor catalanista don Pere Muntanyaola ha passat la tribulació de veure morir á son oncle don Francisco, persona que gosava de gran consideració en lo comer de Barcelona.

Nos associém al dol de nostre bon amich y de la apreciable família del difunt.

Havém tingut ocasió de veurer algunas entregas del Tractat elemental de Composició de lligaments qu' escrit en català pel Teórich de la important fàbrica de velluts del senyor Güell, D. Pau Rodón Amigó, está imprimintse aquí en Sabadell.

Com aquesta obreta veurá la llum dintre pocas semanas, nos reservém pera després emettrer lo judici que l' aytal obra 'ns mereixi; limitantnos avuy á dir que 'l plan que s' ha proposat lo senyor Rodón Amigó al escriurer dita obreta es lo de sintetizar y reduhir á la seua mes limitada demostració la ensenyansa del Teixit

Dimecres passat morí en Sant Andreu de Palomar lo senyor don Ramon Planas pare de nostre particular amich dan Jaume Planas.

Acompamyém á la familia en son dolor

La festa de Sant Antoni Abat patró dels carreters la celebraren los d' aquesta ciutat ab tota pompa igual als demés anys.

Ha contret matrimoni nostre particular amich, lo reputat metje don Antoni Durán Pelegrí ab la simpática donya Mercé Climent y Taché.

Desitjém als recens casats felicitats duraderas.

De La Publicidad:

«Tenim la satisfacció de fer públich que tots los malalts de difteria que han sigut somesos al tractament de la seroterapia, ab lo lliquit obtingut ab arreglo al sistema del Dr. Roux en lo Laboratori municipal d' aquesta ciutat, se troban en vias de curació, segons los partes que donan diariament los metjes á quins se suministren 'l suero en cumpliment de lo disposat pel senyor alcalde accidental.

Felicitém de totas veras al senyor Griera per haver donat autorisació pera aixó al doctor Ferrán. Li cabrá á nostre digne alcalde accidental la satisfacció d' haver contribuít á salvar la vida á algunas tendres criaturas que haurían mort en mitj d' horrosos sufriments, y d' haver estalviat moltes llágrimas als pares dels malaltets.

Repetim nostras alabansas y aconsellém al senyor Griera que no fassa

cas de certes censuras, que per lo agres y enconadas demostran que son fillas tant sols d' encarnissats odís personals al director del Laboratori, que s' extenen á quants regoneixen sa valia y volen sostenir-lo en lo lloch que li correspon.»

En altre lloch afegeix lo mateix colega:

«Segons lo «Diario de Cartagena» del 12 d' aquest mes, que tenim á la vista, lo doctor Cándido, encarregat per l' Ajuntament d' aquella ciutat pera estudiar lo tractament de la difteria pel sistema Roux, ha emés dictament, que ha dirigit á la referida Corporació, sent una de sas conclusions la següent:

«Que lo mateix lo suero preparat en l' Institut Pasteur, que 'l procedent del gabinet microbiològich de Barcelona, á càrrech del Dr. Ferrán, li mereixen absoluta confiança.»

«Nos consta que 'l suero remés á Cartagena, y que tant bons resultats está donant en aquella ciutat, al dir de la premsa local, no procedeix del Laboratori municipal, sino del particular que te 'en son domicili lo Dr. Ferrán.»

La Lliga de Productors del Principat de Catalunya ha conferit al distingit advocat de Tarrasa, don Miguel Vila, que resideix temporalment en la vehina capital, l' encàrrech de redactar una *instrucció* precisa y clara pera que 'ls propietaris de vinyas filoxeradas puguin incoar l' expedient de baixa en la contribució industrial.

Aquesta instrucció se repartirà á totes las Lligas y Associacions agrícoles en relació ab lo Principat, que estudiará, assessorada per don Miguel Vila, la manera de estalviar dificultats als propietaris rurals.

Lo senyor Vila, iniciador del Sindicat de Contribuyents de Tarrasa, creat pera incoar y sostenir aquesta mena d' expedients, es l' únic propietari que ha lograt obtenir baixa en la contribució per causa de la filoxera.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de govern d' aquesta Societat, en sessió de avuy, ha acordat senyalar lo dia 17 del pròxim Febrer, hora á las 10 del dematí y local del Banch, pera la celebració de la Junta general ordinaria que prevé l' article 17 dels Estatuts socials.

Los senyors accionistas que desitjin concórrer podran fer lo dipòsit de 20 accions, á lo menos, que s' exigeix per lo art. 16, durant los dias de treball, del primer al dotze del pròxim mes, de quatre á cinch de la tarde.

Y en compliment de lo establert per los arts. 12 y 29 del Reglament general, se expedeix la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 8 de Janer de 1895.—Lo *President accidental*, Jaume Gorina y Pujol.—P. A. de la J. de G., Joseph Cirera, *Secretari*.

À las senyoretas artistes

Tres mesos d'aprenentatge del art de decorar més bonich y de més utilitat, pera hermosejar las habitacions.

Lo professor **Mariano Burgués** tindrà 'l gust de ensenyar de modelar flors, plantas, reptils, insectes decoratius y demés objectes propis per decorar vasos, gerros, paletas, plats, etc.

Mediant preus especiales ensenyará de ferho ab pasta de fayance, compromettentse á esmaltarlo y coureho, quedant l'objecte de propietat de la alumna una vegada acabat.

Pera fer regalos en dias specials no hi ha res mes bonich y propi que lo que un mateix se decora.

Dirigirse á MARIANO BURGUES
CREHUETA, 92.

JOAN COMAS FAURA

Dipòsit de música de totes classes

Pianos

Ventas, Lloguers, Cambis, Reparacions y Afinacions

Ventas á plazos á 2 duros setmanales

RAMBLA, 67.-SABADELL

L'Unió y el Fénix Espanyol

Companyia de Segurs Reunits

Contra incendis y sobre la vida

Representant per Sabadell y sa comarca: Pau Colomer.

Carrer de la Soledat, n.º 30 Sabadell.

Imprempta de Pera Tugas, Carrer de Calderon, 36, Teléfono, núm. 186.—SABADELL.